

Een vermogen om lief te hebben
Symposium financieel beleid primair onderwijs, 11 juni 2010

Het financieel beleid van onderwijsinstellingen

Henk Don

Vz. Cie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen

Outline

- Hoofdpijnen rapport
- Aanbevelingen
- Dos and don'ts

Doelstelling financieel beleid

- Doelmatige aanwending van middelen ten behoeve van het onderwijs
 - maatwerk: omstandigheden, behoeften
 - afwegingen: besteding, financiering
 - centraal: goed onderwijs nu en later
- **Niet:**
 - harde externe normen voor kengetallen
 - maximaal sparen om risico's af te dekken

Instrumenten

- **Meerjarige begroting**
 - kijk 3 à 5 jaar vooruit (soms verder!)
 - exploitatie, balans, liquiditeit, investeringen
- **Risico-analyse**
 - belangrijkste onzekerheden
 - mogelijkheden om daarmee om te gaan
- **Kengetallen**
 - budgetbeheer
 - vermogensbeheer

Tussen overheid en markt

- Continuïteit: rijksbekostiging, weerstandscapaciteit
- Budgetbeheer
 - structureel begrotingsevenwicht: **rentabiliteit**
 - kasbeheer: **liquiditeit**
 - opvangen risico's: weerstandscapaciteit
 - aanpassingsmogelijkheden uitgaven
 - **financiële buffer**: bufferliquiditeit, bankkrediet
- Vermogensbeheer
 - kapitaalsbehoefte: **kapitalisatiefactor**
 - financiering: **solvabiliteit** (VV-lasten inpasbaar?)

Gestileerde balans

Kapitaal

- Materiële vaste activa
 - gebouwen & terreinen
 - overige MVA
- Financiële vaste activa
- Voorraden
- Vorderingen
- Liquide middelen

Vermogen

- Eigen vermogen
 - voorzieningen
 - EV excl. voorzieningen
 - bestemde reserves
 - bestemde fondsen
 - algemene reserve
- Langlopende schulden
- Kortlopende schulden

Bevindingen budgetbeheer

- **Liquiditeit (incl. FVA):**
PO: 90% besturen current ratio > 1,5
VO: 70% besturen current ratio > 1,5
weerspiegelt buffer- en spaarliquiditeit
- **Rentabiliteit:**
In PO, VO eerder positieve dan negatieve
samenhang met solvabiliteit
=> financieel beleid onvoldoende ontwikkeld

Bevindingen vermogensbeheer

- **Kapitalisatie** PO, VO (excl. g&t):
 - grote variatie
 - meeste instellingen boven signaleringsgrens
- **Solvabiliteit** PO, VO:
 - veel eigen vermogen (incl. voorzieningen)
 - nauwelijks lang vreemd vermogen

Aanbevelingen

1. Versterken financieel beleid vd instelling
2. Versterken toezicht
3. Wegnemen belemmeringen voor doelmatig financieel beleid

1. Versterken fin.beleid instelling

- Meerjarenbegroting, risico-analyse
- Omgang met risico's, weerstandscapaciteit
- Deskundigheid decentraal
 - samenwerking, benchmarks, kengetallen, ...
 - rol sectorraden
- Benut mogelijkheden vreemd vermogen (binnen draagkracht exploitatie)

2. Versterken toezicht

- Nieuwe kengetallen / signaleringsgrenzen
 - in samenhang bezien
- Scheiding bestuur / toezicht
- Deskundigheid decentraal toezicht
- Verbreding taken Inspectie
 - ook doelmatigheid van het financiële beleid

3. Wegnemen belemmeringen

- Toegang tot vreemd vermogen
 - deskundigheid
 - drempels schatkistbankieren
- Vroegtijdig helderheid over Rijksbijdragen
- Randvoorwaarden doordecentralisatie
 - financieel beleid op orde
 - professionaliteit bij school en gemeente
- Minder beperkingen op uitgaven
 - nadelen van doelsubsidies meewegen

Dos ...

- Maak meerjarenbegroting
- Maak risico-analyse
- Bepaal financieel beleid en risicomanagement in overleg met stakeholders
 - structureel gezonde exploitatie
 - kapitaalsbehoefte, investeringsbehoefte
 - financiering: lening nuttig en inpasbaar?
 - tijdelijke ruimte door afbouw liquiditeit / solvabiliteit?

... and don'ts

- Laat je niet intimideren door deskundigen
 - denk zelf mee over het financieel beleid
 - geld lenen kost geld!
- Maak je geen slaaf van kengetallen
 - gebruik ze als hulpmiddelen (“comply or explain”)
- Wees niet overdreven voorzichtig
 - bepaal verantwoord risicomanagement
 - benut de beschikbare middelen zoveel mogelijk ten behoeve van het onderwijs

Een vermogen om lief te hebben?

Vermogen is geen doel
maar een middel
en moet dus worden gebruikt!